

INTERNATIONAL

JOURNAL of HUMAN STUDIES

ULUSLARARASI İNSAN ÇALIŞMALARI DERGİSİ

ISSN: 2636-8641

Cilt/VOLUME 4 Sayı/ISSUE 8 Yıl/YEAR: 2021

Alındı/RECEIVED: 25-07-2021 – Kabul/ACCEPTED: 17-11-2021

Kadına Yönelik Şiddetin Dijital Dünyaya Yansıması

Digital Reflection of Violence Against Women

Ebru CİRBAN EKREM¹ | Sezer ER GÜNERİ²

Abstract

With the development of information and communication technologies along with globalization, many changes have come in our daily lives. The most important results of globalization are the development of technology and the widespread¹ use of the internet. Our daily life has become much easier thanks to the easy and fast access to information, storage and dissemination of information thanks to the internet. As a result of so much use of the internet, victimization of violence, which is common in all areas of our lives, has also increased over the internet. Violence against

Öz

Küreselleşme ile birlikte bilgi ve iletişim teknolojilerinin gelişmesiyle gündelik yaşantımızda birçok değişiklikte beraberinde gelmiştir. Küreselleşmenin en önemli sonuçları teknolojinin gelişmesi ve internetin yaygın bir kullanım alanı bulmasıdır. İnternet sayesinde bilgiye kolay ve hızlıca erişilmesi, bilgiyi depolayabilme ve bilgiyi yaymanın kolaylaşması sayesinde gündelik yaşantımız oldukça kolaylaşmıştır. İnternetin bu kadar çok kullanımı sonucunda hayatımızın her alanında yaygın olan şiddet olaylarına internet üzerinden mağduriyet de artmıştır. Sosyal bir sorun olan kadına yönelik

¹Ebru Cirban Ekrem, Öğr. Gör. Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Doğum ve Kadın Sağlığı Hemşireliği AD, cirban.ebru@gmail.com, Orcid: 0000-0003-4442-0675

²Doç. Dr. Sezer Er Güneri, Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği AD, sezer.er.guneri@ege.edu.tr, Orcid: 0000- 0002-6097-841X

Bu derleme, 11-12 Şubat 2021 tarihinde World Women Conference-II, Azerbaycan'da sözel bildiri olarak sunulmuştur.

women, which is a social problem, appears in different forms in every aspect of life. Today, as a result of many possible situations such as the fact that even the domestic life has become dangerous for women, widespread and uncontrolled access of individuals to the internet and social networks, the possibility of freely commenting and sharing, the fact that individuals can hide their own names and genders or use pseudonyms, the internet environment can be easily used for women can become a tool of violence. Violence against women is called cyber violence in the digital world. The aim of this study is to draw attention to the violence against women in the digital world and to reveal the current situation.

Keywords: Internet, Social Media, Violence, Women, Technology

şiddette yaşamın her alanında farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde kadınlar için ev içi yaşamın dahi tehlikeli hale gelmesi, internete ve sosyal ağlara bireylerin yaygın ve kontrolsüz erişimi, özgürce yorum ve paylaşım yapabilme imkanlarının olması, bireylerin kendi isimlerini ve cinsiyetlerini gizleyebilmeleri ya da takma isimler kullanabilmeleri gibi birçok olası durum sonucunda kadınlar için internet ortamı kolaylıkla şiddet aracına dönüşebilmektedir. Kadına yönelik şiddet dijital dünyada siber şiddet olarak adlandırılmaktadır. Bu çalışmanın amacı dijital dünyada kadınlara uygulanan şiddete dikkat çekmek ve mevcut durumu ortaya koymaktır.

Anahtar kelimeler: İnternet, Kadın, Sosyal Medya, Şiddet, Teknoloji

Giriş

Gelişen teknoloji ve küreselleşme ile belirli bir mekân veya zaman kısıtlaması olmaksızın farklı kültürlerden, coğrafyalardan, dinlerden topluluklar birbirleriyle etkileşim içerisinde bulunarak birbirlerine çeşitli konularda aktarımlarda bulunabilmektedir. Küreselleşmenin gün geçtikçe hızlanmasıyla birlikte insanlar arasındaki zaman ve mekânsal uzaklığın azalmasında bilişim teknolojilerinin rolü büyüktür. Bilişim teknolojileri, özellikle de internet, insanların bilgiye kolay ve hızlı ulaşabilmelerini sağlaması, bilgiyi depolayabilme ve bilgiyi dağıtma süreçlerini kolaylaştırması gibi özelliklerinin olması nedeni ile yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir (Erdur Baker ve Kavşut, 2007, s. 32; Karagülle, 2015, s. 10). Bu doğrultuda online eğitim, mobil bankacılık, e-gazete ve e-kitaptan, e-hayata doğru bir dijital geçiş yaşanmaktadır (Avşar Arık ve Şahin Kütük, 2020, s. 21-22; Rzayeva, 2018; s. 47).

Teknolojik gelişmelere paralel olarak iletişim teknolojilerinde de meydana gelen hızlı gelişmeler ile birlikte yeni sosyalleşme alanları ortaya çıkmıştır. ‘Sosyal medya’ denilen sosyalleşme alanları, her yaştan, her cinsiyetten ve her kültürden insanın erişebildiği, kullanabildiği ve birbirleriyle etkileşime geçebildiği sanal ortamlardır (Rzayeva, 2018, s. 51). Sosyal paylaşım ağlarında bireylerin kolayca iletişime dâhil olabilmesi, kendilerinin içerik üretebilmeleri, kolay ve korkusuzca istedikleri bilgiye erişebilmeleri,

içerikler hakkında yorumlarda bulunabilmeleri, istedikleri ortamlarda paylaşım yapabilmeleri sanal ile gerçek hayatın iç içe geçmesine neden olmaktadır (Kalaman, 2019; s. 576). Ayrıca sosyal ağlarda bireylerin takma isimler kullanabilmeleri, her zaman kimliklerini açıklamak zorunda kalmamaları nedeniyle, gündelik hayatlarında dile getirmedikleri duygu, düşünce ve tutumları ifade etmeleri kolaylaşmaktadır. Sosyal ağlarda kullanıcılar tarafından üretilen içerikler hızlı bir şekilde internet üzerinden dolaşıma geçmekte ve milyonlarca insanın görmesine olanak sağlanmaktadır. Sosyal ağlarda paylaşımına çıkarılan bilgi, video veya resim birçok kişi tarafından olumlu veya olumsuz farklı şekillerde düşünülüp algılanabilmektedir Yani teknoloji, zamansal, coğrafi ve kişisel sınırları dönüştürerek, bireyler ve gruplar arasındaki iletişim ve etkileşim hızını, türünü ve kapsamını değiştirmiştir. Bu değişimin birçok faydası olduğu gibi toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti tetiklemiş olabilir (Kalaman, 2019, s. 577; Cebecioğlu ve Altıparmak, 2017, s. 424-425). Bu çalışmanın amacı dijital dünyada kadınlara uygulanan şiddete dikkat çekmek ve mevcut durumu ortaya koymaktır.

Sosyal Medya ve Mahremiyet

Teknolojik gelişmelerin paralelinde sosyal ve kültürel değişimlerin bir sonucu olarak yaygınlaşan sosyal medya kullanımları ile birlikte, insanlar düşüncelerini hızlıca internet ortamın paylaşabilmektedir (Akar, Bayar ve Koçtürk, 2021, s. 90). Bireylerin sosyal medyada aktif ve sık sık paylaşımlarda bulunmaları sonucunda kendilerine özel, gizli alanları olan mahremiyet alanlarının sınırlarının da daraldığı görülmektedir (Karagülle, 2015, s. 53; Esen, 2018, s. 44). Mahremiyet, kişilerin istedikleri gibi düşünüp davranabildikleri, başkalarıyla kuracakları iletişim ve etkileşimin yer, zaman ve koşullarına kendilerinin karar verebildikleri özel alanlarıdır (Yüksel, 2003, s. 182). Sosyal medya kullanıcıları sosyalleşme, merak ve bilgi edinme gibi nedenlerle başka kullanıcıları gözetlemekte ve aynı şekilde kendileri de gözetlenmektedir (Esen, 2018, s. 42).

Mahremiyet genel olarak bölgesel, kişi ve bilgi mahremiyeti olarak üç boyutta incelenmektedir. Bölgesel mahremiyet fiziki sınırların korunabilmesi, kişi mahremiyeti kişilerin haksız müdahalelere karşı korunabilmesi, bilgi mahremiyeti de kişilerin bilgi ve veri güvenliğinin korunabilmesidir (Kokolakis, 2017, s. 123). Gelişen teknolojik ilerlemelerin sonucunda değişen fiziksel çevre alanı kavramları ile birlikte mahremiyet kavramı da internet gizliliği, kişisel verilerin gizliliği gibi dijital mahremiyet kavramı açısından da ele alınmaya başlamıştır (Eroğlu, 2018, s. 132). Dijital dünyanın alışveriş, online bilet satışı, tatil rezervasyonları, para transferleri gibi bireylerin her ihtiyacına cevap vermesi ve sosyal medya platformlarına kayıt sırasında verilen üyelik bilgileri nedeniyle dijital dünya, kullanıcılarının birçok kişisel bilgisini içerisinde barındırabilmektedir. Bu nedenle dijital dünyada gizlilik ve mahremiyete yönelik kaygılar sıklıkla izinsiz olarak kişisel verilerin paylaşımı, kişisel verilerin üçüncü kişiler ve kuruluşlarca kullanılması gibi başlıkları içermektedir (Boyd ve Ellison, 2007, s. 218).

Dijital Dünyada Kadına Yönelik Şiddet

Şiddet, dünyadaki en yaygın insan hakları ihlalidir (Sivaslıoğlu ve Erdal, 2020, s. 352). Sosyal bir sorun olan kadına yönelik şiddet, cinsiyete dayanan kamusal veya özel hayatta sıklıkla karşımıza çıkan, kadının özgürlüğünün keyfi olarak kısıtlanmasına ve kadının incinip zarar görmesine neden olmaktadır (WHO, 2014). Şiddet çeşitli şekil ve boyutlarda gündelik hayat içerisinde karşımıza çıkmaktadır. Kadına

yönelik şiddetin ev ortamını bile tehlikeli hale getirdiği günümüz dünyasında, sosyal ağlara bireylerin yaygın erişimi ve gücün belirsizliği nedeniyle, kadınlar için internet ortamı kolaylıkla şiddet aracına dönüşebilmektedir (Elpeze Ergeç ve Zateri, 2020, s. 105; Freed ve ark., 2017, s. 3; Sili Kalem, 2019, s. 97). Kadına yönelik şiddet sıklıkla fiziksel, psikolojik, duygusal, cinsel ve ekonomik şiddet olarak görülmektedir (Sili Kalem, 2019, s. 99). Dünya genelinde kadına yönelik şiddet görülme oranları Amerika'da %29,8, Avrupa'da %25,4, Afrika'da %36,6 ve Güney Doğu Asya'da %37,7 düzeyindedir (WHO, 2017). Türkiye'de yaşamlarının herhangi bir döneminde kadınlar fiziksel şiddete %36, cinsel şiddete %12, psikolojik şiddete %44 ve ekonomik şiddete %30 düzeyinde maruz kalmaktadır (T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2016, s. 10-13).

Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet; kadınlar için genellikle olumsuz anlamları içermekte olup, kadına yönelik şiddeti, ev içi şiddeti, eş veya partner şiddetini ve siber şiddet kavramlarını düşündürmektedir. İnternet erişiminin ve kullanımının artması ile birlikte dijital dünyanın ve sosyal medya platformlarının yaygın kullanımı şiddetin türlerine de yenisini ekleyip toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin yeni bir biçimi olan siber şiddeti karşımıza çıkarmıştır (Dağdeviren ve Aydemir, 2020, s. 169; Temur Şimşek, 2018, s. 9). Siber şiddetin diğer şiddet türlerinden farkı, zarar verici eylemlerin bilişim teknolojileri yoluyla gerçekleştirilmesidir. Siber şiddet, dijital şiddet, sanal şiddet ve çevrimiçi şiddet kavramları arasında net ayrımlar olmamakla birlikte zaman zaman birbirlerinin yerine kullanılabilirler. Bireylerin istemediği halde iletişime zorlanması, uygunsuz veya cinsel içerikli mesajlara maruz kalması, kişisel bilgilerin şantaj amaçlı kullanılması siber şiddete örnek verilebilir (Köseoğlu, 2018, s. 80).

Bireylerin internet erişimlerinin ve kullanımının artması ile birlikte siber şiddete maruz kalma düzeyleri de paralellik göstermektedir. 2012 yılında yapılan bir araştırmada siber taciz oranlarının Hollanda'da %17, Fransa'da %15, Finlandiya'da %14, Belçika ve Almanya'da %13, İspanya ve İtalya'da %10, Çek Cumhuriyeti ve Polonya'da %7 ve Litvanya'da ise %6 düzeylerinde olduğu bulunmuştur (European Parliamentary Research Service, 2021, s. 60-61).

Almanya'da 10-50 yaş arası internet kullanıcısı bireylerin sanal ortamda yaşadıkları mağduriyetleri belirlemek amacıyla yapılmış bir araştırmada, sanal ortamlarda kadınların erkeklere göre daha fazla mağduriyet yaşadığı ve kadınların %81,5'inin sözlü taciz, %68,3'ünün cinsel tacize maruz kaldığı bulunmuştur (Staupe Müller ve ark., 2012, s. 267). Temur Şimşek (2018)'in araştırmasında, kadınların %59,8'inin siber şiddete maruz kaldığı, %86,9'unun istenmeyen mesajlara maruz kaldığı ve %58,4'ünün cinsel içerikli mesajlara maruz kaldığı saptanmıştır. Kadınlar en fazla maruz kaldıkları siber şiddet çeşitlerini kullanıcı bilgilerinin üçüncü şahıslar tarafından takip edilmesi, istenmeyen ve cinsel içerikli mesajlara maruz kalma olarak belirtmiştir (Temur Şimşek, 2018, s. 45-46).

Türkiye'de internet kullanan kadınların maruz kaldıkları dijital şiddetin nedenlerini ve kadınların dijital şiddet karşısındaki davranışlarını belirlemek amacıyla yapılan bir araştırmada, kadınların en fazla maruz kaldıkları dijital şiddet vakalarının tanınmayan kişiler tarafından gönderilen istenmeyen mesajlar, yakın çevredeki kişilerin kadınların özel alanını gasp etmeleri ve kadınların kendilerini ifade etme şekillerine müdahale edilmesi olduğu görülmüştür. Katılımcıların dijital şiddete karşı en çok verdikleri

tepkinin kişiyi engelleme, gelen mesajı ve tepkileri yok sayma ve kendi hesaplarını gizleme olduğu belirlenmiştir (Yıldırım, 2019, s. 82-84).

Lise öğrencileri ile yapılan bir araştırmada, öğrencilerin en sık sergiledikleri siber zorbalık türlerinin sohbet odasında hakaret etme/edilme, kamera kullanarak ve mesajlar aracılığı ile başkalarını rahatsız etme ve e-posta şifrelerini ele geçirerek hesap sahiplerinin mesajlarına ulaşma ya da hesaplarına girişlerini engelleme olduğu belirtilmiştir. Bu araştırmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre çok daha fazla siber zorbalık yapıp, buna paralel olarak daha fazla siber zorbalığa maruz kaldıkları saptanmıştır (Erdur Baker, 2007, s. 37). Yine öğrencilerle yapılan farklı bir araştırmada, öğrencilerin 'Potinss' adı verilen bir uygulama ile birbirlerine isim takma, alay etme ve ifşa etme davranışlarını sıklıkla yaptıkları sonucuna ulaşılmıştır (Aslan ve Önay Doğan, 2017, s. 107). Eroğlu (2018)'nin araştırmasında ise öğrencilerin %93,3'ü gerçek isimlerini, %98,6'sı ise fotoğraf ve resimlerini sosyal ağlarda paylaştıkları belirtmişlerdir (s. 145). Öğrencilerin %49,6'sı internette yayınladıkları bilgilerinin tanımadıkları insanlarla iletişim kurmalarına neden olduğunu bildirmiştir. Ayrıca öğrencilerin %47'si kişisel verilerinin internette paylaşılmasıyla birlikte birçok insanın bilgilerini görüp öğrenecek olmasından endişelendiğini ifade etmiştir (Eroğlu, 2018, s. 146).

Bir üniversitede okuyan 110 kadın, 96 erkek öğrenci ile yapılan araştırmada, öğrencilerin tamamına yakınının sosyal medyayı kullandığı, sosyal medyanın kadınların %76,4'ünün erkeklerinde %87,1'inin hayatına yön verdiği, dijital şiddet türlerinden kadınların %65,1'inin, erkeklerinde %61,4'ünün en çok istek dışı gelen reklam mesajlarına maruz kaldığı, bu maruziyet karşısında çoğunluğunun uygulamayı kaldırarak tepki gösterdiği ve katılımcıların yarısından fazlası uygulamaları kullanırken kişisel güvenliklerinden endişe ettiğini belirtmiştir (Cebecioğlu, 2017, s. 427).

Adölesan dönemdeki bireylerle yapılan bir araştırmada, katılımcıların %24'ünün siber şiddeti sıklıkla gözlemlediği, en yaygın olarak partnerin sosyal medyadaki etkinliğini izlemek ve telefon kullanımını incelemek olduğu saptanmıştır. Ayrıca çalışmada siber şiddeti gözlemleyenlerin üçte birinin pasif davrandığı ve tepki vermediği belirlenmiştir (Rebello-Catalan ve Mayor-Buzon, 2020, s.2031-2037).

Yapılan araştırmalarda genç yaşta ve günlük internet kullanım süresi 4-6 saatin üzerinde olan kadınların daha fazla siber şiddete maruz kaldığı, şiddete tepki vermedikleri ve şiddetin uzun dönem etkisi ile stres, anksiyete ve panik atak gibi psikososyal sorunlar yaşadıkları bulunmuştur (Staude Müller ve ark., 2012, s. 264; European Union Agency for Fundamental Rights, 2014, s. 81; European Parliamentary Research Service, 2021, s. 84; PEW Research Center, 2014, s. 3). Ayrıca yapılan bir başka araştırmada da kadınlara sanal ortamlarda, gündelik yaşamda tanınan kişiler tarafından zarar verilme düzeyinin yalnızca çevrimiçi iletişimde olunan kişilerden daha fazla olduğunu belirlenmiştir (Wolak ve ark., 2007, s. 55-56).

Siber şiddet, farklı biçimler almakta, dijital ve sanal platformlar yaygınlaştıkça çevrimiçi tacizden cinsel tacize, cinayet ve intihardan fiziksel zarar verme arzusuna kadar geniş bir yelpazede görülmektedir (Tandon ve Pritchard, 2015, s. 21). Dünyada ve Türkiye'de yapılan araştırmalar, gözlemler ve deneyimler kadınların siber şiddetin çeşitli biçimlerine maruz kaldığını, hatta internetin

yeni şiddet türleri ürettiğini ve insanlar arası mesafeleri ortadan kaldırarak şiddet uygulamayı kolaylaştırdığını ortaya koymaktadır (Sili Kalem, 2019, s. 113). Ayrıca siber şiddeti yapan kişinin bilinmemesi, mağdurun yaşadığı olumsuz durumun dijital ortamlarda kolayca yayılması nedeniyle birçok kişinin bu durumu görebilmesi nedeniyle dijital ortam mağdurlar açısından daha olumsuz sonuçlara ve etkilerinin daha ağır olmasına neden olabilir (Aslan ve Önay Doğan, 2017s. 107).

Kişisel mahremiyetin korunması yasal açıdan, insan hakları, anayasal haklar ve veri koruma kuralları ile desteklenmektedir. Belçika, Çekya, Fransa, Almanya, Hollanda, İtalya ve İspanya'da cinsiyete dayalı siber şiddet ile ilgili yasalar bulunmatadır (European Parliamentary Research Service, 2021, s. 55). Temelde Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nde, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda, Türk Medeni Kanunu'nda ve Türk Ceza Kanunu'nda da mahremiyet hakkını korumaya yönelik maddeler yer almaktadır (İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, 1949, s. 2; Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 2016, s. 10-12; T.C. Anayasası, 1982, s. 7; Türk Ceza Kanunu, 2004, s. 9001). Türkiye'de de kişisel verilerin korunmasına yönelik yasal düzenleme çalışmalarına 2000'li yıllarda başlanmış ve 2016 yılında kanun çalışmaları tamamlanmıştır (Eroğlu, 2018). Fakat kadınlar, haklarını yeterince iyi bilmemeleri, dijital ortamların oldukça popüler ve cazip gelmesi, sosyal medya araçlarının toplum tarafından sıklıkla kullanılması gibi nedenlerle dijital ortamlarda şiddete maruz kalmaktadırlar.

Sonuç

Teknolojinin, dijital ve sosyal medya araçlarının yaygın kullanımı mahremiyet ve gizliliğe yönelik riskler yaratmaktadır. İnsanların temel haklarından biri olan mahremiyet kavramının üzerindeki algı ve uygulamalar da bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkisi ile birlikte değişiklikler göstermektedir. İnsanların yaşamına birçok olumlu değişiklik getiren internetin en büyük dezavantajlarından birisi siber şiddeti kolaylaştırmasıdır. Siber şiddet sanal ortamlarda kolaylıkla uygulanabilmekte ve kolayca birçok kadının mağdur duruma düşmesine sebep olabilmekte ve kısa ve uzun vadeli birçok soruna neden olabilmektedir. Özellikle dijital ortamları sıklıkla kullanan kadınların, mahremiyet, siber şiddet ve kişisel verilere yönelik algı ve tutumları, farkındalıkları ve yeterlilikleri artırılmalıdır. Siber şiddet azaltmak/önlemek için bilgisayarlarda kullanılan yazılım programları yaygınlaştırılabilir ve ek özellikli yeni yazılımlar geliştirilebilir. Literatürdeki araştırmaların sınırlı olması ve genellikle öğrenciler ile çalışılmış olması nedeniyle, kadınlar ile ilgili siber şiddete maruz kalma düzeylerinin, nedenlerinin ve çözüm yollarının belirlenebilmesi için yeni araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Kaynakça

- Akar, E., Bayar, Ö. ve Koçtürk, N. (2021). İstanbul Sözleşmesi: Twitter Üzerinden Sözleşmeye Karşı Çıkanların Görüşlerine Yönelik Bir Söylem Analizi. *International Journal of Human Studies*, 4(7), 88-106
- Aslan, A. ve Önay Doğan, B. (2017). Çevrimiçi Şiddet: Bir Siber Zorbalık Alanı Olarak “Potins” Örneği. *Marmara İletişim Dergisi*, 27, 95-119. doi: 10.17829/midr.20172729524
- Avşar Arık, I. ve Şahin Kütük, B. (2020). *Gençlik ve dijital çağ*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi.
- Boyd, D.M. ve Ellison, N.B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer Mediated Communication*, 13(1), 210-230. <https://doi.org/10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x>
- Cebecioglu, G. ve Altıparmak, İ.B. (2017). Dijital Şiddet: Sosyal Paylaşım Ağları Üzerine Bir Araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 7(2), 423-431.
- Dağdeviren, B. ve Aydemir, İ. (2020). Sağlık Çalışanlarının Cam Tavan Algılarının Toplumsal Cinsiyet Algısı ile İlişkisi. *Batı Karadeniz Tıp Dergisi*, 4(3), 167-180. doi: 10.29058/mjwbs.2020.3.9
- Elpeze Ergeç, N. ve Zateri, İ. (2020). Toplumsal Cinsiyet Ve Sosyal Ağların Şiddeti Çoğaltan Etkisi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 29(1), 102-117. <https://doi.org/10.35379/cusosbil.570035>
- Erdur Baker, Ö. ve Kavşut, F. (2007). Akran Zorbalığının Yeni Yüzü: Siber Zorbalık. *Eurasian Journal of Educational Research*, 27, 31-42.
- Eroğlu, Ş. (2018). Dijital Yaşamda Mahremiyet (Gizlilik) Kavramı ve Kişisel Veriler: Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Mahremiyet ve Kişisel Veri Algılarının Analizi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 35(2), 130-153.
- Esen, A. (2018). *Sosyal medyada mahremiyetin ifşası: Namık Kemal Üniversitesi akademisyenleri üzerine yapılan bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2014). *Violence against women: An EU-wide survey. violence against women: an EU-wide survey*. Erişim tarihi: 21.07.2021 https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf
- European Parliamentary Research Service. (2021). *Combating gender-based violence: cyber violence*. Erişim tarihi: 11.11.2021 [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU\(2021\)662621](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document.html?reference=EPRS_STU(2021)662621)
- Freed, D., Palmer, J., Minchala, D.E., Levy, K., Ristenpart, T., ve Dell, N. (2017). Digital technologies and intimate partner violence: a qualitative analysis with multiple stakeholders. *Proceedings of the ACM on Human-Computer Interaction*, 1(46), 1-22. <https://doi.org/10.1145/3134681>
- İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. (1949). İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi. Erişim tarihi: 20.07.2021, <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/insanhaklari/pdf01/203-208.pdf>

- Kalaman, S. (2019). Yeni medya ve dijital gözetim: Türkiye'deki sosyal medya kullanıcıları üzerine bir araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi*, 26(2), 575-594. <https://doi.org/10.18657/yonveek.556868>
- Karagülle, A.E. (2015). *Günümüzde değişen mahremiyet algısının sosyal ağlar bağlamında incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). T.C. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. (2016). T.C. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu. Erişim tarihi: 21.07.2021, [https://www.kisiselverilerinkorunmasi.org/kanunu-6698-sayili/#:~:text=Madde%201%20%E2%80%93%20\(1\)%20Bu,uyacaklar%C4%B1%20usul%20ve%20esaslar%C4%B1%20d%C3%BCzenlemektir](https://www.kisiselverilerinkorunmasi.org/kanunu-6698-sayili/#:~:text=Madde%201%20%E2%80%93%20(1)%20Bu,uyacaklar%C4%B1%20usul%20ve%20esaslar%C4%B1%20d%C3%BCzenlemektir)
- Kokolakis, S. (2017). Privacy attitudes and privacy behaviour: a review of current research on the privacy paradox phenomenon. *Computers & Security*, 64, 122-134.
- Köseoğlu, M. (2018). Kadına yönelik şiddet sorununun sosyalleşme süreci ve toplumsal cinsiyet rolleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 19(42), 77-95.
- PEW Research Center. (2014). Online Harassment. Erişim tarihi: 19.07.2021, <https://www.pewresearch.org/internet/2014/10/22/online-harassment/>
- Rebello-Catalan, A., Mayor-Buzon, V. (2020). Adolescent bystanders witnessing cyber violence against women and girls: what they observe and how they respond. *Violence Against Women*, 26(15-16), 2024-2040. <https://doi.org/10.1177/1077801219888025>
- Rzayeva, S. (2018). Küreselleşme kapsamında iletişim teknolojileri ve somut olmayan kültürel miras ilişkisi. *Aşya Studies*, 5, 45-55.
- Sili Kalem, A. (2019). Kadına yönelen çevrimiçi tehdit: Siber şiddet. *Cyberpolitik Journal*, 4(8), 259-272.
- Sivaslıoğlu, F. ve Erdal, N. (2020). Ailede şiddet gören çalışan kadınların iş performansı. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 350-367.
- Staupe Müller, F., Hansen, B. ve Voss, M. (2012). How stressful is online victimization? Effects of victim's personality and properties of the incident. *European Journal of Developmental Psychology*, 9(2), 260-274.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2016). Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı (2016-2020). Erişim tarihi: 22.07.2021, <https://www.ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/dagitimda-olan-yayinlar/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-plani-2016-2020-icin-tiklayiniz.pdf>
- T.C. Anayasası. (1982). T.C. Anayasası. Erişim tarihi: 20.07.2021, https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa_2018.pdf
- Tandon, N. ve Pritchard, S. (2015). Cyber violence against women and girls. Erişim tarihi: 18.07.2021, <https://en.unesco.org/sites/default/files/genderreport2015final.pdf>
- Temur Şimşek, N. (2018). *Toplumsal cinsiyete dayalı şiddetin başka bir biçimi: Siber şiddet* (Yayımlanmamış Yüksek lisans tezi). T.C. Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Türk Ceza Kanunu. (2004). T.C. Anayasası. Erişim tarihi: 18.07.2021, <https://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k5237.html>

- WHO. (2014). Violence Against Women. Erişim tarihi: 15.07.2021, https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/112325/WHO_RHR_14.11_eng.pdf
- WHO. (2017). Violence against women. Erişim tarihi: 15.07.2021, <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/violence-against-women>
- Wolak, J., Mitchell, K.J. ve Finkelhor, D. (2007). Does online harassment constitute bullying? An exploration of online harassment by known peers and online-only contacts. *Journal of Adolescent Health, 41*, 51-58.
- Yıldırım, E. (2019). *Sosyal medyada kadınlara yönelik dijital şiddet* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) T.C. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yüksel, M. (2003). Mahremiyet hakkı ve sosyo-tarihsel gelişimi. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 58*(1), 181-213. https://doi.org/10.1501/SBFder_0000001619